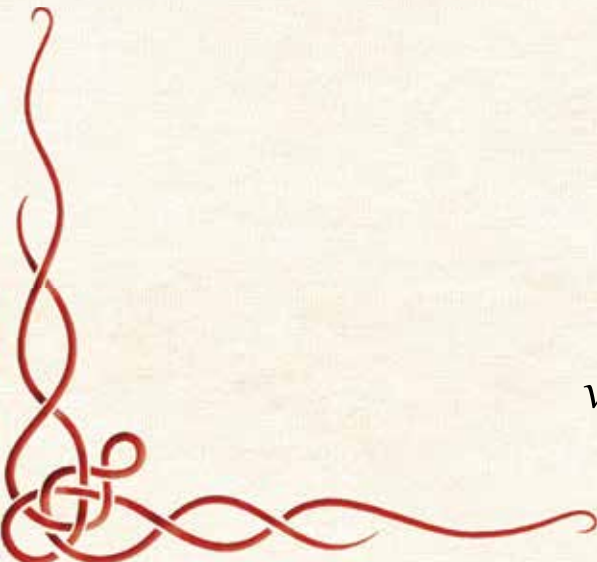

www.dereta.rs

Душан Пејчић

Песак и звезде 2

Зрнца из српске историје

Илустрације
Сања Ђокић

Београд
2016
ДЕРЕТА

*М*атијеја је ђак шестої разреда. Пред њим је тежак љућ да се добро сиреми за контролни задатак из историје о династији Немањић. Иако је вредан и радан дечак, постојуну забуну му у глави стварају српски владари из периода од 12. до 14. века, јер сваки у свом имену има и назив Стефан. Никако да им зајамти јуна имена. Оно „Стефан“, као мали црв, му трица конценрацију. Стефан Немања, Стефан Првовенчани, Стефан Радослав, Стефан Владислав, Стефан Урош I, Стефан Драгумшин, Стефан Урош II Милушин, Стефан Урош III Дечански, Стефан Урош IV Душан, Стефан Урош V Нејаки... Поред имена Стефан, појављује се и име Урош које годашно компликује учење имена ових владара.

Њеова наставница историје Дорошеа излаже историјске приче на веома интересантан начин. О сваком владару или историјском догађају увек им сирича нешто занимљиво. Она мора знати одговор! Нема му друге неће да пита наставницу.

Дорошеа се насмеши и рече:

– Нисте ни први ни последњи ђаци које мучи ово питање. А одговор је врло једноставан. Први владар из династије Немањић, сам Немања, по коме је и добила име, сам себи је годео име Стефан. Верује се да постоје два разлога за то. Први – јер је у то време Свети Стефан био сматран заштитником прве српске државе. А други – јер на старосрпском језику, веома цењеном и због тога названом још језиком филозофа и научника, реч „стефанос“ значи круна, венац и част. Тиме је Немања себи и именов ставио круну на главу. Њеови пошомци, владари Србије су додавањем тог имена поносно носили наслеђе највеће међу њима. Слично је и са именов Урош. Оно се преносило као понос на пошомство првог владара који се тако звао.

– Али немојте се мучити са њим. Избаците њу реч из имена и њам-
итиће их њо њишулама или надимцима: Стефан Првовенчани, краљ
Драгушин, краљ Милушин, Стефан Дечански, Душан Силни, Урош Не-
јаки... Памитиће их и њо велелејним манастирима које су саградили, у
свету јединственим њо лејоџи.

А сад ћу вам исричаџи још једну занимљиву џричу...

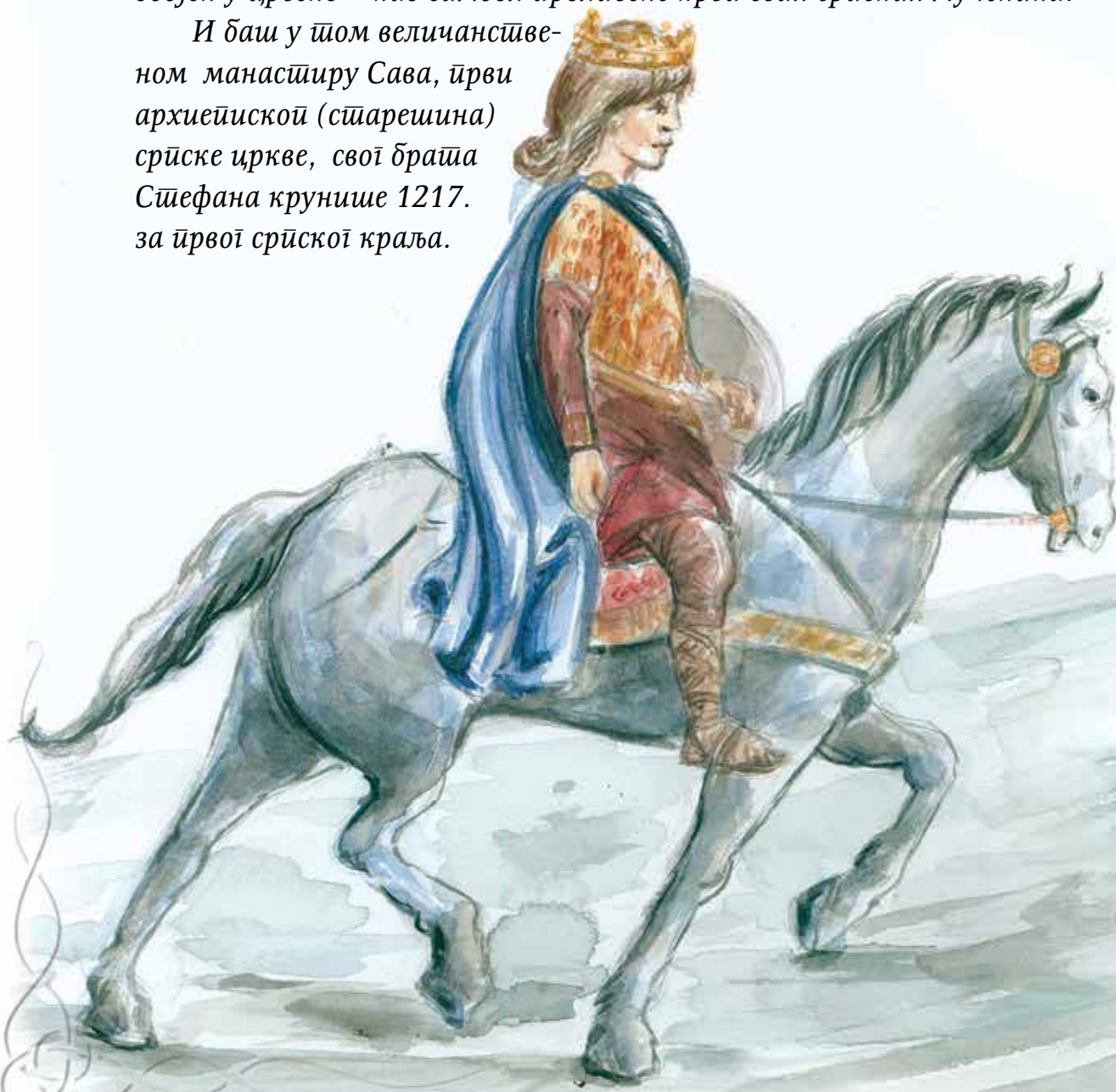
Драги млади читате, џред џобом је 17 занимљивих џрича из исџо-
рије. Нису завршене и на џеби је да оџкријеш заџџо се неџџо баш џако
доџодило. Промисли мало о џачном одџовору. У неким џричама се џоне-
џде мешају сџварностџ и машџа сакривене вековима, али ће џи свакако
џриближитџи давна времена у којима су се дешавали важни исџоријски
доџађаји. После џриче џрочитџај и исџоријске џодаџке о џеним јунаци-
ма. Можда џожелиш да насџавиш да исџражујеш. Исџорија је дивна
наука јер је и сама једна велика и џрелеја џрича.

Манастир седам краљева

Тлабородна долина реке Ибар у својим недрима чува један прави рубин – драги камен црвене боје. Као крв црвен, манастир Жича, наомак Краљева. Пре 800 година саградили су је Сава Немањић (поштом Свети Сава) и његов брати Стефан (будући први српски краљ Стефан Првозвнчани). Сава Немањић је управо помирио Стефана и њиховој пређеј браћи Вукана, одвраћивши их од рајовања за престо. Оца Немању наслеђује Стефан. Заједно са браћом Савом гради велелепни манастир који постаје центар српске самосталне цркве. Сава је инсистирао да манастир буде обојен у црвено – као симбол пролирене крви свих српских мученика.

И баш у том величанственом манастиру Сава, први архиепископ (старешина) српске цркве, свој браћи Стефана крунише 1217. за првој српској краља.

Прича о Жичи и краљевима се иду не завршава. Лејенда каже да манастир Жича има седам зазиданих врати. И да свака врата имају свој краља. За свакој отворана и после зазидавана.

Зашто манастир Жичу зову Манастир седам краљева?

Зидање манастира и остављање задужбина, за српске владаре било је од велике важности. Грађењем манастира остављали су успомену на своју владавину, а уједно је то била и захвалност Богу. Манастири су у то време, када школе нису постојале, били једина места где се чувала писменост, култура и уметност српског народа. Данас се српски манастири сматрају културним благом целог света и налазе се на листи заштићених грађевина међународне организације Унеско.

Царев сто први вишез

Цар Стефан Душан Силни је у своје време Србију начинио моћном и простираном државом. Каква му је била држава, такав је био и он. Снажан, плећит и висок, тачно два метра и 14 центиметара, био је понос својих поданика. Имао је и моћну војску која је била добро увежбана и веома храбра.

Посебно је и надалеко била позната његова лична тарда састављена од 100 вишезова коњаника. Самом појавом на бојном пољу, јашући у пуном касу, предвођени лично царем и царским барјаком, уливали су страхопоштовање.

У то време, када је владао цар Душан, просечна висина мушкараца била је око један метар и 65 центиметара. Царевим помоћницима је било веома тешко да пронађу довољно високе, а храбре и вешће људе, достојне царева личне тарде. Цареви изасланици су морали да их траже по целој Европи. Први услов је био да буду виши од два метра, али не и виши од самог цара.

Једног дана пред царем се појавио витез, плаве косе, већ на први поглед изузетне снаге. Када је цар сјао поред њега, сви присушни су приметили и да је виши од Душана Силног. Поскочише саветници у жељи да га што пре склоне, упуштени да ће се цар наљутићи због овог преврата и све их покажњавати.

Царево оштро око севну и једним погледом их све заустави у свој намери. Следеће тренутка двораном се проломи његов глас: „Овај јунак ће бити мој 101. витез. Он ће у мојој тврди имати посебно задужење. Зато само он, једино он сме бити виши од мене! Одмах му доделиће и највише и најснажније коња!”

Како цар нареди, тако и би.

Шта је Душан Силни наменио овом плавокосом витезу и зашто је он једини смео бити виши од цара?

Стефан Урош IV Душан Немањић, познат и као Душан Силни, био је најмоћнији владар Србије. Прво краљ, а касније цар, проширио је државу на три мора (Јадранско, Јонско и Егејско). У историји је познат по њему назван „Душанов законик”, први те врсте у Србији, у којем је између осталог писало да закон мора важити и за самог цара. Владао је од 1331. до 1355. године. Умро је са непуних 50 година, до дан-данас под неразјашњеним околностима, у напону снаге и моћи. После његове смрти, његов син Урош Нејаки није успео да очува снагу и пространство српског царства. Како Урош није имао деце, после њега гаси се династија Немањић, која је Србијом владала скоро 200 година.

Садржај

<i>Манастир седам краљева</i>	6
<i>Долина јорјована</i>	8
<i>Невеста Симонида</i>	10
<i>Царев сито први вишез</i>	12
<i>Највредније благо</i>	14
<i>Царски порез</i>	16
<i>Хајдуци</i>	18
<i>Ђорђе и Јелена</i>	20
<i>Ђавоља посла</i>	22
<i>Слеји песник</i>	24
<i>Мудри кнез</i>	26
<i>Хумани краљ</i>	28
<i>Тајно моћно оружје</i>	30
<i>Велика шајна</i>	32
<i>Аршиљерац</i>	34
<i>Момчило</i>	36
<i>Чараје краља Пејра</i>	38
<i>Одговори на питања у законешним причама</i>	40

Душан Пејчић
ПЕСАК И ЗВЕЗДЕ 2
Зрнца из српске историје

За издавача
Дијана Дерета

Илустрације
Сања Ђокић

Ликовно-графичка опрема
Марина Славковић

Лектура и коректура
Дијана Стојановић

Прво ДЕРЕТИНО издање

ISBN 978-86-6457-107-4

© овог издања дела *Дерета*

Тираж
2000 примерака

Београд 2016.

Издавач / Штампа / Пласман
ДЕРЕТА

Владимира Роловића 94а, 11030 Београд
тел./факс: 011/ 23 99 077; 23 99 078

www.dereta.rs

Књижара ДЕРЕТА
Кнез Михаилова 4б, тел.: 011/ 26 27 934; 30 33 503

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-93-36
94(497.11)(02.053.2)

ПЕЈЧИЋ, Душан, 1965–
Песак и звезде. 2, Зрнца из српске историје / Душан Пејчић ; илустрације Сања Ђокић.
– 1. Деретино изд. – Београд : Дерета, 2016 (Београд : Дерета). – 42 стр. : илустр. ; 28 cm

Тираж 2.000.

ISBN 978-86-6457-107-4
COBISS.SR-ID 227921420

